

**JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
2009–2011 M. STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS**

Asignavimų valdytojai	Joniškio rajono savivaldybės administracija Joniškio rajono savivaldybės Jono Avyžiaus viešoji biblioteka Joniškio kultūros centras Žagarės kultūros centras, Joniškio istorijos ir kultūros muziejus Joniškio rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba Joniškio rajono Jurdaičių darželis – mokykla Joniškio rajono Bariūnų vaikų darželis Joniškio rajono Žagarės lopšelis-darželis „Vyšniukas“ Joniškio vaikų darželis „Vyturėlis“ Joniškio vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“ Joniškio vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“ Joniškio „Aušros“ gimnazija Joniškio Mato Slančiausko gimnazija Joniškio rajono savivaldybės Skaistgirio vidurinė mokykla Joniškio rajono savivaldybės Žagarės gimnazija Joniškio „Saulės“ vidurinė mokykla Joniškio rajono Bariūnų pagrindinė mokykla Joniškio rajono Gaižaičių pagrindinė mokykla, Joniškio rajono Gasčiūnų pagrindinė mokykla Joniškio rajono savivaldybės Gataučių Marcės Katiliūtės pagrindinė mokykla Joniškio rajono Kalnelio pagrindinė mokykla Joniškio rajono Kalvių pagrindinė mokykla Joniškio rajono Kriukų pagrindinė mokykla Joniškio rajono Linkaičių pagrindinė mokykla Joniškio rajono Mindaugių pagrindinė mokykla Joniškio rajono Rudiškių pagrindinė mokykla Joniškio jaunimo ir suaugusiųjų mokykla Joniškio meno mokykla Joniškio sveikatos biuras Joniškio švietimo centras Žagarės socialinių paslaugų centras Joniškio seniūnija Gataučių seniūnija Gaižaičių seniūnija Kepalių seniūnija Kriukų seniūnija Rudiškių seniūnija Saugėlaukio seniūnija Satkūnų seniūnija Skaistgirio seniūnija Žagarės seniūnija
------------------------------	--

Misija	1. Joniškio rajono savivaldybė siekia plėtoti ir skatinti vietos savivaldą kaip demokratinės valstybės raidos pagrindą, vadovaujantis vietos savivaldos principais užtikrinti viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijų vykdymą tenkinant rajono bendruomenės viešuosius poreikius ir interesus.
---------------	--

Situacijos analizė	
Išorinės aplinkos analizė	
Politiniai-teisiniai veiksniai.	
<p>Joniškio rajono savivaldybė, organizuodama savo veiklą, privalo atsižvelgti į savivaldybėms tiesioginių ir netiesioginių poveikį turinčius ES privalomojo pobūdžio aktus – direktyvas, reglamentus, sprendimus, gaires, strategijas. ES teisės aktai reguliuoja daugelį sričių, priklausančių regioninės ir vietos valdžios kompetencijai: viešuosius pirkimus, aplinkos apsaugą, ekonominės veiklos reguliavimą, viešų paslaugų teikimą ir kt.</p>	
<p>Pagrindiniai norminiai teisės aktai, kuriais savo veikloje vadovaujasi Joniškio rajono savivaldybė yra Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuota Europos vietos savivaldos chartija, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas, Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas ir kt.</p>	
<p>Savivaldybės ekonominius klausimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų dydį ir išlyginimą lemiančių rodiklių tvirtinimo metams įstatymas ir kt.</p>	
<p>Planuojant Joniškio rajono savivaldybės veiklą, atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 patvirtintą Valstybės ilgalaikės raidos strategiją, kurioje numatytos visų Lietuvos ūkio šakų ir sektorių ilgalaikės plėtros kryptys: žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika.</p>	
<p>Joniškio rajono savivaldybės veiklai įtakos turi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 488 patvirtinta Viešojo administravimo plėtros iki 2010 m. strategija, kurios įgyvendinimo laikotarpiu daugiausia dėmesio bus skiriama šioms sritims: 1) efektyvesniam valdymui, 2) žmogiškųjų išteklių valdymui, 3) naujovėms teikiant viešąsias paslaugas, 4) elektroninei valdžiai. Vienas iš viešojo administravimo strategijos tikslų – plėtoti vietos savivaldą: vietos savivaldos lygiu sukurti veiksmingą valdymą, prieinamą gyventojams. Šiuo tikslu siekiama nustatyti optimalią administracinę teritorinę savivaldybių sandarą ir vietos savivaldos lygiu sukurti tinkamiausią organizacinę struktūrą su aiškiai paskirstyta atsakomybe ir apibrėžta kompetencija. Tikslui pasiekti numatyti uždaviniai: didinti savivaldybės veiklos ir finansinį savarankiškumą, savivaldybių veiklos ir finansinio valdymo efektyvumą, sudaryti sąlygas savivaldybėms teikti geros kokybės, gyventojams prieinamas viešąsias paslaugas, skatinti, kad vietos gyventojų bendruomenių atstovai aktyviau dalyvautų priimančios savivaldybių sprendimus, stiprinti seniūnijas vykdant vidinę savivaldybių decentralizaciją.</p>	
<p>2007 m. sausio 31 d. Vyriausybė priėmė nutarimą „Dėl probleminių teritorijų“, kuriuo keturiolikos rajonų – Akmenės, Druskininkų, Ignalinos, Jonavos, Joniškio, Jurbarko, Kelmės, Lazdijų, Mažeikių, Pasvalio, Rokiškio, Skuodo, Šalčininkų ir Švenčionių – savivaldybių teritorijas pripažino probleminėmis. Pripažinusi šias savivaldybes probleminėmis teritorijomis, Vyriausybė tikisi efektyviau panaudoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų paramą mažinant teritorinius raidos netolygumus 2007–2013 metais. Paramą pagal kai kurias veiksmų programų projektuose numatytas intervencijos sritis numatoma teikti tik projektams, įgyvendinamiems probleminėse teritorijose, ir skirti proporcingai didesnę struktūrinių fondų paramos dalį tiems regionams, kuriuose išsidėsčiusios probleminės teritorijos. Valstybės regioninė politika palanki Joniškio rajono savivaldybei, kuri pateko į probleminių teritorijų sąrašą ir tikisi gauti daugiau ES paramos lėšų projektams vykdyti.</p>	

2007 m. gegužės mėn. buvo priimtos Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo pataisos ir ES struktūrinės paramos 2007–2013 m. panaudojimo laikotarpiu regiono plėtros taryboms suteikti įgaliojimai, vadovaujantis nacionalinių Europos Sąjungos struktūrinės paramos programavimo dokumentų, kitų strateginio planavimo dokumentų ir teritorijų planavimo dokumentų nuostatomis, Vyriausybės nustatyta tvarka atrinkti socialinės ir ekonominės plėtros projektus (įtrauktus į regiono plėtros planą ir savivaldybių strateginius plėtros planus) ir teikti savo išvadas finansavimą skirstančioms institucijoms.

Ekonominiai veiksniai.

Narystė ES

Lietuva – Europos Sąjungos, kurioje įtvirtinta demokratija, sukurtos prielaidos ekonomikos plėtrai, sustiprėję gebėjimai vykdyti nuoseklią ekonominę, finansinę, socialinę ir užimtumo politiką, narė. Narystė Europos Sąjungoje sudaro Lietuvai sąlygas kelti ekonominės gerovės, gyvenimo kokybės lygį.

2007 m. sausio 1 d. prasidėjo naujo laikotarpio (2007–2013 metų) struktūrinės ES paramos įsisavinimas. Struktūrinė parama šiuo laikotarpiu teikiama šiems tikslams pasiekti:

1. Konvergencijos – pagalba regionams, kurių plėtra atsilieka;
2. Teritorinio bendradarbiavimo – parama rimtų ekonominių ir socialinių problemų turintiems regionams;
3. Konkurencingumo ir užimtumo – parama mokymo sistemoms modernizuoti ir užimtumui skatinti.

Lietuvai ES parama skiriama pagal pirmuosius du tikslus. 2007–2013 m. ES struktūrinė parama sudarys daugiau kaip 23 mlrd. litų, o visa Lietuvai skirta ES parama – apie 36 mlrd. litų. Lietuva dar gauna Europos Sąjungos finansinę paramą žemės ūkio ir kaimo plėtrai (iš Europos žemės ūkio ir žuvininkystės fondų), taip pat dalyvauti Europos bendrijų programose ir kt.

Joniškio rajono savivaldybės veiklai įtakos turės 2007–2013 metams skiriama Europos Sąjungos struktūrinė parama. 2006 m. lapkričio 23 d. Seimas pritarė Lietuvos 2007-2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijos ir veiksmų programos projektams.

Šalies ekonomikos augimo tempai.

Siekiant ilgalaikio ir stabilaus ekonomikos augimo, labai svarbu sukurti palankią investicinę ir verslo aplinką. Yra pagrindas teigti, kad ekonomikos augimas vyksta tolygiai, tačiau augimo lėtėjimo tempai didėja. Tai rodo didėjanti įtampa darbo rinkoje, pernelyg didelis vartojimas, kurio labai didelė dalis finansuojama ateities pajamų sąskaita, neapibrėžtumas nekilnojamo turto rinkoje ir pan. Ekonomikos augimą lėtina ir vis dar nepakankamos tiesioginės užsienio investicijos.

Nuo 2008 m. prasidėjo BVP augimo tempų lėtėjimas.

1 lentelė. 2007–2011 m. prognozuojami makroekonominiai rodikliai

Rodiklis	2007	2008	2009	2010	2011
BVP augimas proc.	8,8	5,3	4,5	5,2	5,6
Suderinto vartojimo prekių ir paslaugų kainų indekso pokytis (vidutinis metinis) proc.	5,8	9,2	5,1	3,6	2,3
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio augimas proc.	21,1	18,9	9,8	9,0	8,3
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Lt	1813,0	2155,4	2366,3	2579,6	2793,7
Nedarbo lygis proc.	4,3	5,2	6,0	6,0	6,0

Šaltinis. <http://www.finmin.lt/>

Nors infliacija turės įtakos pajamoms mažėti, tačiau darbo užmokestis augs. Vartojimo padidėjimui įtakos turės darbo užmokesčio augimas, atsiveriančios Europos Sąjungos darbo

rinkos. Persikvalifikavimas iš žemo produktyvumo į didesnio produktyvumo sektorių taps svarbiu BVP augimo veiksniu, galinčiu apsaugoti nuo darbo jėgos trūkumo. Vertinant vidutinį mėnesio bruto užmokestį Joniškio rajone, galima teigti, kad pastebimas gsns didelis atotrūkis nuo darbo užmokesčio Šiaulių apskrityje ir Lietuvoje. 2008 m. pirmo pusmečio vidutinis mėnesinis bruto užmokestis Joniškio rajone buvo 1070 Lt, t. y. 14 proc. mažesnis nei Šiaulių apskrityje ir 29 proc. mažesnis negu vidutiniškai Lietuvoje.

Materialinės ir tiesioginės užsienio investicijos.

Lietuvos pritraukiamuose investicijų srautuose dominuoja tiesioginės užsienio investicijos, o valstybės investicijos dažniausiai yra netiesioginės ir turi mažiau įtakos ekonomikos plėtrai. Joniškio rajonas nėra patrauklus nacionaliniams ir užsienio investuotojams, nes čia nėra didelės vartojimo rinkos, didelę pridėtinę vertę turinčio verslo ir tam tinkamų žmogiškųjų šteklių.

Joniškio rajone labai mažos materialinės investicijos – pagal materialinių investicijų lygį 1 gyventojui Joniškio rajonas lenkia tik Kelmės rajoną. Dominuoja lėšos, investuojamos į pastatus, statinius ir žemę, tuo tarpu darbo našumui didinti įtakos turėtų investavimas į įrenginių, mašinų modernizavimą.

2 lentelė. Materialinių ir tiesioginių užsienio investicijos

Rodiklis	Metai	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis	Joniškio rajonas
Tiesioginės užsienio investicijos 1 gyventojui Lt	2007	8545	1019	95
	2008 (metų pradžia)	10279	1211	107
Materialinės investicijos 1 gyventojui Lt	2006	5044	3199	2100

Sudaryta remiantis Statistikos departamento duomenimis

Verslas ir pramonė

2008 m. sausio 1 d. duomenimis Joniškio rajono savivaldybėje buvo įregistruoti 845 ūkio subjektai, iš kurių 450 veikiantys.

Pagal teisinę formą veikiantys ūkio subjektai pasiskirtę:
 individualios įmonės – 188 (42 proc.),
 uždarnosios akcinės bendrovės – 68 (15 proc.),
 savivaldybės biudžetinės įstaigos – 34 (8 proc.),
 žemės ūkio bendrovės – 16 (4 proc.),
 viešosios organizacijos – 104 (23 proc.),
 akcinės bendrovės – 2 (0,4 proc.),
 kitos - 38 (8 proc.).

Galima teigti, kad Joniškio rajone vyrauja smulkus ir vidutinis verslas. Pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių, tenkantį 1000 gyventojų, Joniškio rajonas 36 proc. atsilieka nuo Lietuvos vidurkio.

Pagal ekonomines veiklos grupes Joniškio rajone dominuoja didmeninė ir mažmeninė prekyba – 143 įmonės, švietimo, sveikatos priežiūros, komunalines ir socialinio aprūpinimo paslaugas teikiančios įmonės – 167, žemės ūkio, miškininkystės veikla verčiasi 33 ūkio subjektai, apdirbamosios gamybos srityje dirba 32 įmonės, viešbučių ir restoranų veikla - 17, transportas ir sandėliavimas -14, statyba - 14.

Joniškio rajone didelė dalis veikiančių ūkio subjektų verčiasi žemės ūkio veikla – daugiau kaip 7 proc.

Atsižvelgiant į vieną žemiausių šalyje tiesioginių užsienio investicijų panaudojimo rodiklį, silpną rajono ekonominį potencialą, galima teigti, kad Joniškio rajone dominuoja žemų technologijų pramonė – žemės ūkio produkcijos gamyba ir perdirbimas ir darbo jėgai imlios ūkio

šakos (prekyba ir paslaugų sektorius).

Didžiausios Joniškio rajone veikiančios įmonės yra UAB „Šiaurės vilkas“, žemės ūkio bendrovė „Delikatesas“, UAB „Joniškio duona“, Bariūnų žemės ūkio bendrovė, UAB „Joniškio agrochemija“. UAB „Žvalguva“, AB „Joniškio grūdai“, UAB „Joniškio agrostatyba“, UAB „Sidabra“.

Transportas

Per Joniškio rajoną einantys tarptautinių kelių ir geležinkelių transporto koridoriai sudaro geras sąlygas tranzitiniams krovinių ir keleivių pervežimams vykdyti. Joniškio rajono savivaldybės susisiekimo kelių pagrindą sudaro per teritoriją praeinantis europinio transporto koridoriaus IA atšaka – Via Hanseatica, kuri leidžia patogiai susisiekti su Šiauliais, Taurage, Ryga, Kaliningrado sritimi, taip pat su IX B tarptautiniu transporto koridoriumi Klaipėda–Kaunas–Vilnius. Šio kelio reikšmė ir apkrovimas kasmet didėja. Vertinant kelių tankumą Joniškio rajone, galima teigti, kad rajonas turi gerai išplėtotą kelių sistemą – rajono gyvenvietės tolygiai sujungtos keliais. Tankus kelių tinklas leidžia iš dalies sumažinti skirtingų lygių gyvenviečių aptarnavimo netolygumus. Tačiau kelių būklė yra santykinai bloga. 85 proc. Joniškio rajono automobilių kelių sudaro žvyrkeliai. Iš viso bendras Joniškio rajono automobilių kelių ilgis – 837 km, iš jų 111 km su danga, 11 km su pagerinta danga, 715 km sudaro žvyrkeliai.

Pastaruoju metu Joniškio rajono savivaldybėje buvo sparčiai vykdomi kelių infrastruktūros būklės gerinimo ir modernizavimo darbai, todėl galima teigti, kad Joniškio rajono kelių ir miesto gatvių būklė yra patenkinama.

Per Joniškio rajono teritoriją ir per Joniškio miestą eina vienkelis 1520 mm pločio vėžės geležinkelis iš Šiaulių į Jelgavą. Geležinkelio transportas papildo rajono automobilių transportą ir kartu sprendžia problemą, kaip geriau patenkinti pramonės, ūkio ir gyventojų susisiekimo poreikius.

Turizmas

Joniškio rajonas geografiškai priskiriamas Šiaurės vidurio Lietuvos regionui, kuriame gausu turizmui tinkamų kultūros paveldo objektų, bet lyginant su aplinkiniais rajonais ne itin išsiskiria rekreacijai bei turizmui tinkamas gamtos ištekliais. Lietuvos turizmo sistemoje Joniškio rajoną galima apibūdinti kaip tranzitinį rajoną, todėl turizmo paslaugos Joniškio rajone yra negausios ir fragmentiškos, netolygiai išsidėsčiusios rajono teritorijoje. Visiškai neįplėtotos kaimo turizmo paslaugos. Joniškio rajono teritorijoje įregistruota tik viena kaimo turizmo sodyba.

Pagrindinis Joniškio rajono turizmo traukos objektas – Žagarės regioninis parkas, kuris gali pasigirti ne tik archeologijos, gamtos paminklais, draustiniais ir unikaliu kraštovaizdžiu, bet ir turtingu architektūriniu paveldu: Žagarės senamiesčiu (XVI a. – XX a. pradžia), Žagarės dvaro sodyba (XIX a.), didžiausiu Lietuvoje peizažiniu parku, Žagarės senąja bažnyčia (XVI a.), Žagarės Šv. Petro ir Povilo bažnyčia (XVII a.).

Joniškio rajone veikia trys muziejai: Joniškio istorijos ir kultūros muziejus, tautosakininko M. Slančiausko sodyba–muziejus, dailininkės M. Katiliūtės sodyba–muziejus. Išlikę 6 dvarai ar dvarų fragmentai: Žagarės dvaras, Jurdaičių dvaras, Jakiškių dvaras, Daunoravos dvaras, Medvilionių dvaras, Paaudrų dvaras. Lankytini architektūros paminklai – Joniškio bažnyčia, Skaistgirio bažnyčia, sinagogų kompleksas Joniškyje, Juodeikių, Žukančių, Gasčiūnų, Rudiškių bažnyčios, XV–XX a. koplyčios. Prie lankytinų Joniškio rajono vietų priskiriama ir Saulės mūšio įamžinimo vieta Jauniūnų km.

Joniškio rajone veikia Joniškio turizmo ir verslo informacijos centras, įkurtas 2005 metais. Svarbiausi veiksniai, stabdantys turizmo paslaugų plėtrą Joniškio rajone – tinkamos turizmo informacijos trūkumas ir maža šios informacijos sklaida, maža turizmo paslaugų pasiūla (kaimo turizmo paslaugos, gido paslaugos, ekskursijų organizavimo paslaugos ir pan.), prasta daugelio kultūros paveldo objektų fizinė būklė.

2010 metais planuojama parengti Lietuvos–Latvijos bendradarbiavimo abipus sienos programos finansuojamą projektą „Viešosios vandens turizmo infrastruktūros sukūrimas Žagarės Žvelgaičio ežere“. Numatoma sutvarkyti Žvelgaičio ežero pakrantes, pastatyti prieplaukų, įsigyti vandens transporto priemonių. Tai pačiai programai 2010 m. planuojama parengti projektą

„Joniškio bažnyčios bokšto rekonstrukcija“.

2008 m. parengtas projektas „Joniškio raudonosios sinagogos išsaugojimas ir pritaikymas viešosioms reikmėms“ ir pateikta paraiška EEE ir Norvegijos finansų mechanizmų paramai gauti.

Socialiniai veiksniai.

Demografinė padėtis

2008 m. duomenimis Joniškio rajone gyveno 30123 gyventojai, tai sudaro 0,9 proc. Lietuvos gyventojų. Bendros demografinės tendencijos Joniškio rajone yra panašios į visos Lietuvos demografinės padėties tendencijas, t. y. nuolat mažėjantis gyventojų skaičius. Tokių gyventojų skaičiaus mažėjimą lemia tiek natūralios gyventojų kaitos dinamika, tiek neigiamas migracijos saldo.

**3 lentelė. Natūralus gyventojų prieaugis / sumažėjimas Joniškio rajone
2005–2008 (III ketv.)**

Metai	Natūralus gyventojų prieaugis/sumažėjimas
2005	-151
2006	-211
2007	-224
2008 (III ketv.)	-87

Duomenų šaltinis Joniškio rajono savivaldybės administracija, 2008 m.

4 lentelė. Gyventojų migracija 2005-2008 m. (III ketv.) Joniškio rajone

Metai	Atvyko	Išvyko	Migracijos saldo
2005	587	896	-309
2006	620	855	-235
2007	738	861	-123
2008 (III ketv.)	672	776	-104

Duomenų šaltinis Statistikos departamentas prie Lietuvos Vyriausybės, 2008 m.

53 proc. rajono gyventojų sudaro moterys. Joniškio mieste gyvena 43 proc. rajono gyventojų. Nuolatinis gyventojų skaičiaus mažėjimas daro neigiamą įtaką Joniškio rajono socialinei ir ekonominei raidai.

Nedarbo lygis

Nepaisant spartėjančių Lietuvos ekonomikos augimo tempų, nedarbo lygis Joniškio rajone išlieka vienas didžiausių šalyje. Nedarbo lygis Joniškio rajone 2008 m. (I pusm.) buvo 6,2 proc. (Lietuvoje – 4,5 proc.).

Bendras nedarbo lygio mažėjimo tendencijos būdingos ir Joniškio rajonui. Nuo 2005 m. nedarbo lygis rajone sumažėjo 3,1 procentinio punkto, t. y. nuo 9,3 proc iki 6,2 proc. 2008 m. liepos 1 d. duomenimis Joniškio rajone buvo 840 registruotų bedarbių, iš jų 60 proc. sudarė moterys, 53 proc. kaimo gyventojai. Daugėja bedarbių darbingo 45–54 m. amžiaus grupėje. 2008 m. šio amžiaus grupės bedarbių skaičius sudarė 40 proc. visų registruotų bedarbių. Ypač padidėjo bedarbių vyresnių nei 55 m. amžiaus grupėje. Nuo 2005 m. bedarbių skaičius šioje amžiaus grupėje išaugo 2,5 karto. Didžiausių bedarbių dalį (apie 50 proc.) sudaro asmenys neturintys kvalifikacijos, apie 2 proc. sudaro asmenys su aukštuoju išsilavinimu. Pastaraisiais metais paklausiausios specialybės Joniškio rajone: finansininkai, pedagogai, įstaigų administratoriai, inžinieriai ir techninių mokslų specialistai, pardavėjai, vairuotojai, statybininkai, traktorininkai, suvirintojai.

Prognozuojamas nedarbo lygis 2009 m. – 4,8 proc.

Sumažėjęs ir mažėjantis nedarbo lygis nėra vien teigiamas faktorius. Viena mažo nedarbo lygio priežasčių yra darbingo amžiaus gyventojų migracija. Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas neigiamai veikia rajono paslaugų ir gamybos sektorius.

Socialinė parama ir socialinės paslaugos

Nuo 2006 m. liepos 1 d. įsigaliojo naujas Socialinių paslaugų įstatymas, kuris laikomas vienu visuomeniškiausiu įstatymu, padėsiančiu labiausiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms – seneliams, žmonėms su negalia, be tėvų globos likusiems vaikams, socialinės rizikos šeimoms. Įsigaliojus šiam įstatymui, savivaldybės pagal savo gyventojų poreikį gauna dotacijų tikslinei globai.

Siekiant padidinti gimstamumo lygį, Seimas priėmė Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymą. Naujose šio įstatymo nuostatose numatyta, kad motinystės (tėvystės) pašalpa vaiko priežiūros atostogų laikotarpiu mokama iki vaikiui sukaks 2 metai, pašalpos dydis iki vaikiui sueis 1 metai yra 100 procentų pašalpos gavėjo kompensuojamojo uždarbio dydžio, o iki vaikiui sueis 2 metai - 85 procentai. Motinystės (tėvystės) pašalpa būtų padidinta atsižvelgiant į vienu metu gimusių vaikų skaičių. Įteisinta svarbi nuostata norintiems auginti vaiką ir dirbti ne visą darbo laiką. Tokiu atveju apdraustajam, gaunančiam atlyginimą, kuris mažesnis už motinystės (tėvystės) pašalpą, mokama pašalpos dalis – skirtumas tarp pašalpos ir pajamų.

2006 m. birželio 13 d. patvirtintas Socialinės paramos mokiniams įstatymas, kuriame numatoma teikti mokiniams iš mažas pajamas gaunančių šeimų nemokamą maitinimą ir aprūpinti mokinio reikmenimis. Socialinė parama mokiniams finansuojama iš valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams, savivaldybių biudžetų lėšų ir įstatymų nustatyta tvarka gautų kitų lėšų.

Vadovaujantis 2007 m. birželio 5 d. Seimo priimtu Išmokų vaikams įstatymo 22 straipsnio pakeitimo įstatymu, nuo 2008 m. sausio 1 d. išmoka vaikui mokama visiems vaikams iki 18 metų ir vyresniems, besimokantiems dieninėse bendrojo lavinimo mokyklose. Siekiant užtikrinti vyresnio amžiaus žmonių apsaugą senatvėje, nuo 2007 m. liepos 1 d. padidinta valstybinė socialinio draudimo pensija. Bazinė pensija negali būti mažesnė už 110 procentų minimalaus gyvenimo lygio. Nuo 2008 m. rugpjūčio 1 d. bazinė pensija yra 360 Lt. Nuo 2008 m. rugpjūčio 1 d. draudžiamosios pajamos didinamos 74 litais ir sudarys 1488 litus. Paskutinį kartą draudžiamosios pajamos buvo didintos 58 litais. Nuo 2008 m. sausio 1 d. Vyriausybė nutarė padidinti valstybės remiamas pajamas (VRP) 65 litais iki 350 litų. Tokiu būdu bus sumažinta pajamų diferenciacija tarp atskirų gyventojų grupių, sušvelninta vartojimo prekių ir paslaugų kainų augimo įtaka dėl objektyvių priežasčių nepakankamas pajamas gaunantiems gyventojams (vaikus auginančioms šeimoms, senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems asmenims ir kt.) ir padidintas jų mokumas. Teisę gauti nemokamą maitinimą įgis mokiniai iš nepasiturinčių šeimų, kuriose pajamos vienam šeimos nariui mažesnės negu 525 Lt (dabar - 427,5 Lt). Socialinė pašalpa vienam asmeniui, negaunančiam kitų pajamų, būtų 315 Lt per mėnesį (dabar - 256,5 Lt). Valstybės remiamų pajamų didinimas yra viena iš pagrindinių priemonių, kuri tiesiogiai nukreipta į šeimas, patekusias į skurdą ir socialinę atskirtį. 2007 m. sausio 1 d. padidėjo Minimalus gyvenimo lygis (MGL) nuo 125 Lt iki 130 Lt. Dėl to padidėjo išmokos, kurioms apskaičiuoti naudojamas MGL dydis. Vyriausybė nutarė padidinti bazinę mėnesinę algą ir bazinį valandinį atlygį darbuotojams, biudžetinėse įstaigose dirbantiems pagal darbo sutartis. Nuo 2008 sausio 1 d. bazinė mėnesinė alga (BMA) ir bazinis valandinis atlygis (BVA) didinami tuo pačiu procentu, koku Seimo sprendimu didinamas pareiginės algos bazinis dydis, taikomas valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginėms algoms apskaičiuoti. Patvirtinti nauji didesni bazinės mėnesinės algos ir bazinio valandinio atlygio, taikomų nustatant biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinius atlyginimus ir valandinius atlygius, dydžiai: BMA–128 Lt ir BVA–0,76 Lt.

Joniškio rajone pagrindinė socialinių paslaugų organizatorė yra Joniškio rajono savivaldybė, o socialines paslaugas teikia biudžetinės ir viešosios įstaigos, t. y. stacionarios ir nestacionarios socialinės globos įstaigos, švietimo, sveikatos priežiūros įstaigos. Rinkos ekonomikos sąlygos išryškino žmonių grupes, kurioms socialinės paslaugos tapo ypač svarbios. Tai socialinės rizikos vaikai ir jų šeimos, vaikai su negalia ir jų šeimos, likę be tėvų globos vaikai, suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, socialinės rizikos suaugę asmenys ir jų

šeimoms.

2008 m. liepos 1 d. duomenimis Joniškio rajone socialines pašalpas gauna 2841 asmuo, t. y. 28 proc. daugiau nei 2007 m. (19 proc. daugiau nei 2006 m.).

2008 m. duomenimis Joniškio rajone buvo 189 socialinės rizikos šeimos, jose augo 513 vaikų. Su socialinės rizikos šeimomis dirba VšĮ Joniškio socialinių paslaugų ir užimtumo centras, Žagarės socialinių paslaugų centras, Žagarės vaikų lopšelis–darželis „Vyšniukas“.

Joniškio rajone skiriamas nemažas dėmesys žmonių su negalia socialinei integracijai. Joniškio „Saulės“ vidurinės mokyklos Dienos užimtumo centrą lanko 26 sutrikusio intelekto vaikai, jaunuoliai ir neįgalieji, vyresni kaip 21 metai, Joniškio vaikų lopšelyje–darželyje „Ažuoliukas“ veikia ikimokyklinio ugdymo ir dienos socialinės globos paslaugas neįgaliesiems vaikams teikianti grupė. Dienos užimtumo neįgaliesiems asmenims paslaugos teikiamos VšĮ Joniškio socialinių paslaugų ir užimtumo centre. Ilgalaike ir trumpalaikė socialinė globa pensinio amžiaus žmonėms teikiama Žagarės socialinių paslaugų centre ir Joniškio Švč. Mergelės Marijos parapijos senelių globos namuose „Santara“.

Plėtojant naujas socialines paslaugas Joniškio rajone 2008 m. buvo parengtas ir pradėtas vykdyti projektas „Joniškio krizių centro (nakvynės namų) įkūrimas prie VšĮ Joniškio socialinių paslaugų ir užimtumo centro“. Įgyvendinus projektą bus įkurti nakvynės namai, kuriuose planuojama laikinai apgyvendinti socialinės rizikos asmenis, neturinčius nuolatinės gyvenamosios vietos, ją praradusius, grįžusius iš pataisos namų, kitais atvejais asmenis, kurie prarado būstą arba dėl smurto, kitokios prievartos, laikinai pasitraukė iš nuolatinės gyvenamosios vietos. Kita krizių centro funkcija – vykdyti socialinio darbo veiklą, susijusią su pagalba krizės ištiktoms šeimoms. Bendra projekto vertė 732,997 tūkst. Lt.

Sveikatos apsauga

Gyventojų sveikata tik iš dalies priklauso nuo sveikatos priežiūros sistemos, todėl būtina analizuoti priimamų sprendimų poveikį visuomenės sveikatai. Joniškio rajono savivaldybėje pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Joniškio pirminės sveikatos priežiūros centras, 19 medicinos punktų, 4 ambulatorijos, 2 privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos. Įstaigų tinklas yra pakankamas ir racionalus gyventojų tankio prasme. Tačiau kartu ryškėja ir neigiamos pasekmės – sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių darbuotojų trūkumas. Antro lygio stacionarios gydymo paslaugas teikia VšĮ Joniškio ligoninė. Specializuotas sveikatos priežiūros paslaugas Joniškio rajone teikia Joniškio psichikos sveikatos centras, Joniškio rajono savivaldybės greitosios medicinos pagalbos stotis. Siekiant užtikrinti tinkamą visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje, įsteigtas VšĮ Joniškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Joniškio rajono gyventojų mirties priežasčių struktūra yra panaši kaip ir visoje Lietuvoje. Daugiausia žmonių miršta nuo kraujotakos sistemos ligų, piktybinių navikų, kvėpavimo sistemos ligų.

Nusikalstamumas

2007 m. Joniškio rajone užregistruota 373 nusikalstamos veikos, t. y. 2 proc. daugiau negu 2006 m. Per I 2008 m. pusmetį užregistruotos 208 nusikaltamos veikos. Padaugėjo sunkių nusikaltimų skaičius. 2007 m. buvo įvykdyta 15 sunkių nusikaltimų, t. y. 2 kartus daugiau nei 2005 ir 2006 m. Daugėja išaiškintų nusikalstamų veikų – 2007 m. ištirta 67,6 proc., (2006 m. – 67,2 proc., 2005 m. 64,5 proc.), 2008 I pusr. – 54,3 proc. Palyginti nedidelis nusikaltimų, susijusių su narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimu ir apyvarta, skaičius. 2007 m. šie nusikaltimai sudarė 1,3 proc. nuo visų užregistruotų nusikalstamų veikų, 2006 m. – 0,8 proc., 2008 m. I pusmetį – 0,09 proc.

Kasmet intensyvėjant eismui, didėjant transporto priemonių skaičiui, didėja eismo įvykių skaičius. Per 2007 m. rajone užregistruoti 436 eismo įvykiai (juose žuvo 8 žmonės), 2006 m. – 290 eismo įvykių (žuvo 3 žmonės). Per 2008 m. I pusmetį užregistruoti 172 eismo įvykiai, kurių metu žuvo 6 žmonės. Eismo įvykių priežastys – neblaivūs vairuotojai, leistino ir saugaus greičio viršijimas, važiuojimo sąlygų, kelio būklės neįvertinimas.

Galima teigti, kad Jonišio rajone nusikaltamumo lygis nėra aukštas, tai lemia, kad rajone yra sąlyginai mažiau urbanizuotų ir tankiai apgyvendintų vietovių, kurios sudaro prielaidas nusikalstamumo reiškiniams plėstis. Būtina efektyviai spręsti rajono saugaus eismo problemas.

Švietimas

2005 m. gegužės 19 d. Jonišio rajono savivaldybės taryba patvirtino Jonišio rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos iki 2012 metų bendrąjį planą. 2008 m. vasario 28 d. šis planas buvo papildytas. Planas apima ir mokyklų reorganizavimo, vidaus struktūros pertvarkymo programą. Įgyvendinus šį planą, bendrąjį lavinimą rajone teiks dvi gimnazijos, Jaunimo ir suaugusiųjų mokykla, pagrindinės mokyklos.

Šiuo metu rajone bendrąjį lavinimą teikia 3 gimnazijos, dvi vidurinės mokyklos, 10 pagrindinių, Jonišio jaunimo ir suaugusiųjų mokykla. Veikia 6 ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Įgyvendinant mokyklų tinklo pertvarkos planą ir mažėjant mokinių skaičiui, visiems mokiniams sudarytos sąlygos mokytis vienoje pamainoje.

2007–2008 m. m. mokinių, besimokančių bendrojo lavinimo mokyklose, sumažėjo 6 proc.

5 lentelė. Bendrojo lavinimo mokinių skaičiaus kaita 2006–2007 m. m ir 2007–2008 m. m.

Rodiklis	2006–2007 m. m.	2007–2008 m. m.
Mokinių skaičius, iš jų mokėsi pagal:	4930	4618
pradinio ugdymo programos	1355	1278
pagrindinio ugdymo programos	2509	2311
vidurinio ugdymo programos	956	933
ikimokyklinio ugdymo programos	110	96
Mokinių, kurie lavinosi pagal neformaliojo ugdymo programos, skaičius:		
neformaliojo ugdymo įstaigose	776	765
bendrojo lavinimo mokyklų neformaliojo ugdymo grupėse	3440	2930

Duomenų šaltinis Jonišio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyrius

2007–2008 m. m. rajono bendrojo lavinimo mokyklose dirbo 429 mokytojai (2006–2007 m. m. – 418), iš jų 1 ekspertas, 104 mokytojai metodininkai, 273 vyresnieji mokytojai. Savivaldybės įsteigtose bendrojo lavinimo mokyklose pagrindines pareigas einantys 50 metų ir vyresni mokytojai sudarė 28 proc. visų mokytojų.

Nuo 2000 metų pradėjus įgyvendinti „Geltonųjų autobusiukų“ programą, Jonišio rajono savivaldybė gavo 8 mokyklinius autobusus. Įgyvendinant mokyklų tinklo pertvarkos planą, uždarant ir reorganizuojant mokyklas, mokinių pavėžėjimas tampa aktualia problema.

Kultūra

Joniškio rajone 2008 m. veikė Jonišio kultūros centras (3 filialai, 7 bendruomenės salės), Žagarės kultūros centras (2 bendruomenės salės), J. Avyžiaus viešoji biblioteka (23 filialai), Istorijos ir kultūros muziejus (1 filialas). Rajono kultūros įstaigose veikė 61 meno kolektyvai. Juose dalyvavo apie 500 rajono gyventojų. Žymiausi meno kolektyvai: vaikų ir jaunimo teatras „Bendraamžiai“, tautinių šokių kolektyvas „Jievaras“, jaunimo šokių kolektyvas, Jonišio suaugusiųjų teatras „Žiburys“, pučiamųjų orkestras ir šokių grupė. Rajone dirba daugiau kaip 100 kultūros darbuotojų. Rajone dirba ir kuria 50 liaudies menininkų. Kasmet organizuojami

tradiciniai rajono kultūros renginiai: Sausio 13-osios minėjimas, Respublikinė tautodailininkų tapybos darbų paroda Adomo Varno premijai laimėti, Vasario 16-osios minėjimas, Joniškio ir Žagarės miestų dienos šventės, seniūnijų šventės. Tradiciniais renginiais tapo Joniškio rajono meno šventė ir Žagarės vyšnių festivalis.

Pastatų, kuriuose įsikūrusios svarbiausios Joniškio kultūros įstaigos, būklė prasta, nepakanka patalpų, kai kurios patalpos nepritaikytos tiesioginėms kultūros įstaigų funkcijoms vykdyti. Šiuo metu Valstybės investicijų programos lėšomis vykdoma Joniškio kultūros centro rekonstrukcija. Parengti J. Avyžiaus bibliotekos rekonstrukcijos ir Joniškio kultūros ir istorijos muziejaus pastato rekonstrukcijos investiciniai projektai. Labai sunki kultūros įstaigų padėtis kaimiškose rajono vietovėse. Daugelis pastatų, kuriuose įsikūrusios kultūros įstaigos, yra avarinės būklės, kai kur nėra šildymo sistemos, trūksta būtinų darbo priemonių.

Kad būtų visapusiškai patenkinti Joniškio rajono gyventojų kultūriniai poreikiai, būtina gerinti kultūros įstaigų materialinę bazę, pritraukti kvalifikuotų kultūros specialistų, gerinti kultūros darbuotojų darbo sąlygas.

Sportas

Joniškio rajone veikia 21 sporto klubas. Juose, 2007 metų duomenimis, sportavo 825 rajono gyventojai. Veikia Sporto mokykla, kurią lanko daugiau kaip 300 moksleivių. Be to mokiniai turi galimybę lankyti sporto būelius savo mokymo įstaigose.

Joniškio rajone aktyviai sportuoja apie 5 proc. gyventojų.

Skatinant Joniškio rajono gyventojų sportinį aktyvumą, sveikos gyvensenos ir judėjimo propagavimą, organizuojami tradiciniai sporto renginiai ir varžybos. Kasmet vyksta Joniškio rajono šeimų sporto žaidynės, seniūnijų sporto šventės, žmonių su negalia sporto šventė, krepšinio, futbolo, stalo teniso taurių varžybos. Rajone propaguojama apie 15 sporto šakų.

Joniškio rajoną Nacionalinėje krepšinio lygoje reprezentuoja „Joniškio Delikatesas“ krepšinio komanda. Įvairiose Lietuvos ir tarptautinėse varžybose ir turnyruose dalyvauja graikų–romėnų, stalo teniso, kultūrizmo ir kt. sporto šakų atstovai.

Joniškėčių aktyvumą sporto ir kūno kultūros srityje riboja silpnai išvystyta infrastruktūra sportuojantiems: iki kritinės ribos susidėvėję sporto aikštynai mokyklose. Joniškio mieste nėra baseino, labai trūksta sportinių žaidimų salių mokymo įstaigose, įvairių treniruočių salių sporto klubams, susidėvėjęs turimas sporto inventorių.

Joniškio rajono savivaldybė remia Joniškio rajone registruotų sporto klubų veiklą, sportininkus, atstovaujančius rajoną įvairiose varžybose, skiria finansavimą Joniškio sporto mokyklos veiklai užtikrinti, įvairiems sporto renginiams organizuoti.

2010 m. planuojama pradėti statyti Sporto ir laisvalaikio kompleksą, kuriame būtų įrengtas baseinas, universali sporto salė, įvairių sporto šakų treniruočių salės, konferencijų salė, žiūrovų tribūnos ir visos reikalingos pagalbinės patalpos. Komplexo vertė apie 25,6 mln. Lt. Lėšų komplekso statybai planuojama gauti pagal Valstybės investicijų programą.

Galima teigti, kad Joniškio rajono gyventojų aktyvią sportinę veiklą riboja nepakankamai išvystyta sporto infrastruktūra.

Aplinkos apsauga

Joniškio rajone 43 gyvenvietės turi centralizuotą vandentiekį, tačiau centralizuotas nuotekų surinkimo sistemas ir nuotekų valymo įrenginius turi tik 13 gyvenviečių. Taigi tik trečdalis miestų ir kaimų, turinčių centralizuotą vandens tiekimo sistemą, turi ir centralizuotą nuotekų surinkimo sistemą. Prie centralizuotos vandentiekio sistemos yra prisijungę apie 40 proc. Joniškio rajono gyventojų.

Visose Joniškio rajono gyvenvietėse, išskyrus Joniškio miestą, Žagarę, Kriukus, Rudiškius, yra viršijama geležies koncentracija. Higienos normas atitinkančiu vandeniu aprūpinama apie 30 proc. vartotojų, kuriems vanduo teikiamas centralizuotai iš UAB „Joniškio vandenys“ eksploatuojamų sistemų. Blogai geriamojo vandens kokybei įtakos turi ne tik vandens gerinimo įrenginių stoka, bet ir pasenusi vandentiekio infrastruktūros įranga. Centralizuota nuotekų surinkimo sistema naudojasi 35 proc. Joniškio rajono gyventojų. Nemaža dalis gyventojų nevalytas nuotekas išleidžia į aplinką. Siekiant įgyvendinti ES reikalavimus, rajone turėtų būti

statomi nauji ir rekonstruojami seni valymo įrenginiai, kad būtų išvaloma iki 80 proc. užteršto vandens nuotekų. Šiuo metu vykdomas Ventos–Lielupės investicinės programos „Joniškio nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcija“ ir „Vandentiekio ir buitinių tinklų plėtra Joniškėje, I eilė“ rangos darbų sutartys. Planuojama įgyvendinti priemones „Vandens gerinimo įrenginių rekonstrukcija“ ir „Joniškio miesto vandentiekio ir nuotekų magistralinio tinklo rekonstrukcija“. 2007–2013 m. programoje numatoma įgyvendinti Žagarės valymo įrenginių rekonstrukcijos ir tinklų plėtros darbus, vykdyti Joniškio miesto vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtrą.

Įmonių taršos apskaita tvarkoma ir kontroliuojama. Įmonėms, kurios teršia aplinką, yra nustatomi teršalų limitai. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus turi 36 Joniškio rajono įmonės.

Šiuo metu Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugą vykdo UAB Joniškio komunalinis ūkis ir AB „Specializuotas transportas“. Rajone įrengti 4 atliekų priėmimo punktai ir 22 konteinerių aikštelės. Joniškio rajone surinktos atliekos yra vežamos į Aukštakių sąvartyną. Aktuali rajono problema – atliekų rūšiavimas. Nors ir pastatyti antrinių žaliavų konteineriai stiklui, plastikui, popieriui, tačiau trūksta konteinerių pirminiam atliekų rūšiavimui. Atliekų turėtojai nėra materialiai suinteresuoti rūšiuoti atliekas.

Technologiniai veiksniai.

Fiksuoto telefoninio ryšio paslauga yra prieinama visoje Joniškio rajono teritorijoje, kabelinių telefono linijų tinklas yra pakankamai išplėtotas. Vietovėse, nutolusiose nuo kabelinių telefono linijų, fiksuoto ryšio paslauga prieinama per radijo tinklą. Mobiliojo ryšio infrastruktūra yra gerai išplėtotą ir beveik visoje Joniškio rajono teritorijoje užtikrinamas patikimas ryšys. 2007 m. pradžioje Joniškio rajone interneto paslaugas teikė 22 įmonės, iš kurių tik viena buvo vietinė, kitos – nacionalinio lygmens. Prisijungimas prie interneto galimas naudojantis įvairiomis technologijomis: prisijungimas per komutuojamą ryšio liniją, naudojant modemą, skaitmeninės abonentinės linijos DSL technologija, GPRS technologija, EDGE technologija, bevielis internetas WiFi, internetas kabelinės televizijos tinklais ir kt. Skirtumas tarp Lietuvos, Šiaulių apskrities ir Joniškio rajono gyventojų apsirūpinimu kompiuteriais nėra didelis, tačiau jis ryškiau padidėja kaimo gyvenvietėse.

Vidinės aplinkos analizė

Teisinė bazė

Joniškio rajono savivaldybės veikla vykdoma remiantis Europos vietos savivaldos chartija, Lietuvos Respublikos įstatymais: Vietos savivaldos įstatymu, Viešojo administravimo įstatymu, Valstybės tarnybos įstatymu ir vidiniais Joniškio rajono savivaldybės dokumentais: Joniškio rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentu, Joniškio rajono savivaldybės administracijos nuostatais, kitais savivaldos institucijų veiklą reglamentuojančiais dokumentais.

Organizacinė struktūra.

Vietos savivalda – valstybės teritorijos administracinio vieneto – savivaldybės teisė laisvai ir savarankiškai tvarkytis pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus per administracinio vieneto nuolatinių gyventojų tiesiogiai išrinktą atstovų savivaldybės tarybą ir jos sudarytą vykdomąją ir kitas institucijas.

Joniškio rajono savivaldybės instituciją sudaro atstovaujamoji institucija – savivaldybės taryba ir vykdomoji institucija – savivaldybės administracijos direktorius, turinčios vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas. Savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teises ir savo funkcijų įgyvendinimą bendruomenės interesais.

Savivaldybės kontrolės ir audito institucija – savivaldybės kontrolierius, prižiūrintis ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas.

Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į: vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo. Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba, savivaldybės administracijos direktorius, kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia

viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal su savivaldybėmis sudarytas sutartis kiti fiziniai ir juridiniai asmenys, parenkami viešai.

Joniškio rajono savivaldybės tarybą sudaro 25 tarybos nariai. Jie atstovauja 8 politinėms partijoms: Lietuvos socialdemokratų partijai (6), Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungai (4), Partijai „Tvarka ir teisingumas“ (liberalams demokratams) (5), Lietuvos centro partijai (1), Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžiui (3), Naujajai sąjungai (socialliberalams) (2), „Tėvynės sąjungai“ (2), Darbo partijai (2).

Iš savivaldybės narių sudaryti tarybos komitetai, kurių pagrindinės funkcijos yra preliminarus klausimų nagrinėjimas ir teikimas Joniškio rajono savivaldybės tarybai, merui svarstyti, kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų ir kaip vykdomi Joniškio rajono savivaldybės tarybos sprendimai, mero potvarkiai. Sudaryti 5 tarybos komitetai: Ekonomikos ir finansų, Rajono plėtros ir aplinkosaugos, Socialinių ir sveikatos reikalų, Švietimo, kultūros, sporto, Kontrolės.

Joniškio rajono savivaldybės administraciją sudaro struktūriniai, struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos (filialai) ir į struktūrinius padalinius neįeinantys viešojo administravimo valstybės tarnautojai. Savivaldybės administracijos struktūrą, jos veiklos nuostatus ir darbo užmokesčio fondą, didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokesčių iš savivaldybės biudžeto, skaičių mero teikimu tvirtina arba keičia Joniškio rajono savivaldybės taryba, o pareigybes tvirtina Joniškio rajono savivaldybės administracijos direktorius.

Žmogiškieji ištekliai.

Joniškio rajono savivaldybėje dirba 196 darbuotojai, iš jų 78 valstybės tarnautojai, 118 darbuotojų dirba pagal darbo sutartis. Patvirtintos 2 politikų pareigybės – meras ir mero pavaduotojas. 119 darbuotojų turi aukštąjį išsilavinimą, 52 – aukštesnįjį, 25 vidurinį. Vidutinis darbuotojų amžius – 45,2 metai, valstybės tarnautojų – 40,3 metai.

Igyvendinant valstybės tarnautojų mokymo planą organizuojami mokymai šiomis temomis: įvadinis mokymas; vadybos įgūdžiai (vadovams); strategija ir politika; Europos Sąjungos klausimai; bendravimas ir komunikacija; aktualios viešojo administravimo problemos; užsienio kalbos įgūdžiai; kompiuterinis raštingumas ir kt. 2007 metais valstybės tarnautojų mokymams buvo skirta 48,6 tūks. Lt, 2008 metų I pusmetį panaudota apie 35 tūks. litų.

2008–2010 m. Joniškio rajono savivaldybės – probleminės teritorijos plėtros 2008–2010 metų programoje numatyta priemonė „Joniškio rajono savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, mokymai, skirti ugdyti jų administracinius gebėjimus“.

Siekiant užtikrinti kokybišką ir efektyvą administracijos darbuotojų darbą, planuojama diegti darbuotojų kompetencijos vertinimo ir kvalifikacijos kėlimo rezultatų vertinimo sistemas, kuriomis bus nustatomos darbuotojų turima kompetencija ir įgūdžiai, nustatomos probleminės darbo vietos.

Planavimo sistema.

Joniškio rajono plėtra planuojama rengiant du svarbius dokumentus – Joniškio rajono savivaldybės 2008–2013 metų plėtros planą ir Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą

Joniškio rajono savivaldybės 2008–2013 metų plėtros planas, patvirtintas Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. T-248, yra svarbiausias strateginio planavimo dokumentas Joniškio rajono savivaldybėje. Rengiant šį planą fiksuojama rajono socialinė ir ekonominė būklė, numatomos plėtros tendencijos.

Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 10 d. sprendimu Nr. T-61 patvirtintas Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Šis dokumentas atspindi pagrindinius teritorijų naudojimo prioritetus. Joniškio rajono bendrojo plano sprendiniai apima urbanistinę, susisiekimo, gamtos, nekilnojamo kultūros paveldo, žemės naudojimo, socialinės aplinkos ir inžinerinių tinklų dalis.

2008 m. balandžio 10 d. Joniškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-59 buvo

patvirtintas Joniškio rajono savivaldybės 2008–2010 metų veiklos planas.

2008 m. rugpjūčio 28 d. Joniškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-161 patvirtintas Joniškio rajono savivaldybės strateginio planavimo tvarkos aprašas, kuris reglamentuoja Joniškio rajono savivaldybės trijų metų strateginio plano rengimą, svarstymą, tvirtinimą, įgyvendinimo stebėseną ir koregavimą.

2008 m. rugpjūčio 28 d. Joniškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-162 patvirtinti Joniškio rajono savivaldybės 2009–2011 metų veiklos plano metmenys – pakoreguoti strateginio plėtros plano starteginiai tikslai, 11 veiklos plano programų.

Pagal Joniškio rajono savivaldybės trijų metų strateginio veiklos plano programas sudaromas metinis finansinio planavimo dokumentas – Joniškio rajono savivaldybės biudžetas.

Finansiniai ištekliai.

Joniškio rajono savivaldybės strateginio veiklos plano programų pagrindinis finansavimo šaltinis – Joniškio rajono savivaldybės biudžeto lėšos. Be savivaldybės biudžeto, savivaldybė savo tikslams įgyvendinti naudoja valstybės biudžeto lėšas, skiriamas per Valstybės investicijų programą, Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšas, Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas, Privatizavimo fondo lėšas, valstybės rezervo lėšas, lėšas, gautas iš Europos Sąjungos fondų ir kt.

Patvirtintas 2008 m. biudžetas sudarė 76607,0 tūkst. Lt. Didžiausią biudžeto pajamų dalį sudaro dotacijos – 36896,1 tūkst. Lt, ir gyventojų pajamų mokestis – 33410,0 tūkst. Lt. Nuo 2005 m. Joniškio rajono savivaldybės biudžeto pajamos padidėjo 38 proc. Lyginant su 2007 metų pajamų planu, 2008 m. biudžeto pajamų planuojama gauti 25 proc. daugiau.

Iš valstybės investicijų programos 2005 metais savivaldybės investiciniams projektams įgyvendinti buvo gauta 1840,0 tūkst. Lt, 2006 metais – 2607,0 tūkst. Lt, 2007 m. – 36657,8 tūkst. Lt.

Joniškio rajono savivaldybės biudžeto ir Valstybės investicijų lėšų nepakanka tolygiai rajono plėtrai užtikrinti. Todėl savivaldybė stengiasi išnaudoti kitas finansavimo galimybes – pasinaudoti ES struktūriniais fondais ir programomis. 2006 m. iš ES struktūrinių fondų gauta 545,4 tūkst. Lt (projektas „Joniškio rajono Žagarės seniūnijos kaimo kelio rekonstrukcija), 2007 m. gauta 745,5 tūkst. Lt (projektai – „Joniškio rajono savivaldybės bendrasis planas“, „Gataučių pagrindinės mokyklos pastato rekonstrukcija“, „VŠĮ „Joniškio pirminės sveikatos priežiūros centro modernizacija ir paslaugų kokybės gerinimas“). Šiuo metu vykdomi keli projektai, finansuojami iš ES fondų. 2008 m. parengtos ir pateiktos trys paraiškos, kuriomis prašoma paramos suma viršija 4 mln. litų.

Ryšių sistema, informacinės ir komunikavimo sistemos.

Joniškio rajono savivaldybėje praktiškai visos darbo vietos yra kompiuterizuotos, įdiegtas vietinis kompiuterių tinklas ir interneto ryšys. Darbuotojai naudojami elektroniniu paštu, vidinėmis ir išorinėmis duomenų bazėmis. Savivaldybėje įkurtas Informacinių technologijų skyrius, kurio pagrindinės funkcijos yra: analizuoti savivaldybės informacinės sistemos vartotojų poreikius, teikti jiems būtiną pagalbą; vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, vykdyti asmens duomenų apsaugą savivaldybės informacinėje sistemoje; koordinuoti rajono savivaldybės administracijos, seniūnijų, savivaldybės įmonių, įstaigų, organizacijų veiklą informatikos srityje; tvarkyti ir prižiūrėti duomenų bazines, rūpintis savivaldybės duomenų bazių ir kompiuterių tinkle saugomų duomenų saugumu; organizuoti ir vykdyti interneto, elektroninio pašto ir savivaldybės internetinės svetainės, savivaldybės kompiuterių tinklų, kompiuterinės ir programinės įrangos diegimą, priežiūrą.

Kompiuterių skaičius savivaldybėje – 207, serverių – 5. Paskirtoms funkcijoms optimizuoti Joniškio rajono savivaldybės administracijoje naudojama apie 40 informacinių sistemų.

Joniškio rajono savivaldybės įvaizdžiui formuoti reikšminga interneto svetainė www.joniskis.lt. Joje skelbiama informacija apie Joniškio rajoną, savivaldybės vykdomas funkcijas, apie vykdomus projektus, tarybos ir savivaldybės administracijos veiklą, organizacinę

struktūrą, turizmo veiklą, apie mokslo ir švietimo aktualijas, įvairius kultūros ir sporto renginius ir t. t.

Savivaldybėje naudojamosi fiksuoto ir mobiliojo ryšio sistemomis.

Vidaus darbo kontrolė.

Savivaldybės kontrolieriaus tarnyba atlieka savivaldybės administracijos, savivaldybės administravimo subjektų ir savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinį ir veiklos auditą. Savivaldybės kontrolieriaus tarnybos atliekamo audito išorinę priežiūrą atlieka Valstybės kontrolė.

Savivaldybės vidaus audito skyrius, kuris yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas savivaldybės administracijos direktoriui, savo veikloje vadovaujasi Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nuostatomis ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais vidaus auditą. Vidaus audito skyrius vykdo nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą, siekiant užtikrinti savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų veiklos gerinimą.

SSGG (stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių) analizė:

Stiprybės.

1. Joniškio rajonas turi gerai išplėtotą kelių sistemą – rajono gyvenvietės tolygiai sujungtos keliais. Tankus kelių tinklas leidžia iš dalies sumažinti skirtingų lygių gyvenviečių aptarnavimo netolygumus.
2. Nedidelis nusikaltimų skaičius ir didelis nusikalstamų veikų išaiškinimo procentas.
3. Aktyvi rajone veikiančių visuomeninių organizacijų ir kaimo bendruomenių veikla – svarbi rajono informacijos sklaidos, iniciatyvų, modernių idėjų gimimo ir realizavimo sąlyga.

Silpnybės.

1. Joniškio rajono savivaldybėje jau kelintus metus mažėja gyventojų skaičius ir migracijos saldo yra neigiamas.
2. Rajone nėra aukštą pridėtinę vertę turinčio verslo ir tam tinkamų žmogiškųjų išteklių.
3. Nors savivaldybėje diegiamas strateginis planavimas, pradedamas diegti programinis biudžetas ir kitos veiklos valdymo priemonės, nepakankamai orientuojamasi į rezultatus.
4. Didėjantis socialinės paramos gavėjų skaičius lemia išaugusį socialinės paramos ir socialinių paslaugų poreikį.

Galimybės.

1. Savivaldybėje kuriama ir įgyvendinama strateginio valdymo sistema, biudžeto sudarymas programiniu principu leis racionaliau planuoti savivaldybės veiklą ir suteiks galimybę efektyviau tenkinti visuomenės poreikius.
2. Naudojantis ES struktūrinių fondų parama, galima efektyviau modernizuoti miesto komunalinio ūkio, susisiekimo, aplinkos apsaugos, rekreacinę infrastruktūrą, socialinės ir sveikatos sferos įstaigų materialinę bazę.
3. Ieškoti būdų racionaliau išnaudoti rajono turistinį ir kultūrinį potencialą.

Grėsmės.

1. Dėl aplinkos veiksnių (gyvenamojo būsto, viešosios infrastruktūros objektų) nepekankamos kokybės gali pablogėti gyvenimo kokybė.
2. Labai mažos materialinės ir tiesioginės užsienio investicijos.
3. Dėl gyventojų migracijos ir nepalankių ekonominių veiksnių atsiradęs kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas.

Strateginio tikslo pavadinimas:

Gerinti socialinę aplinką, teikiant kokybiškas viešąsias paslaugas

Kodas

1.1

Strateginio tikslo aprašymas:

Įgyvendinant šį strateginį tikslą vykdoma programa (-os)	
01 Švietimo paslaugų užtikrinimas ir gerinimas	
02 Kultūros ir sporto plėtra	
03 Socialinės paramos įgyvendinimas ir sveikatos apsaugos paslaugų gerinimas	
04 savivaldybės ir viešojo valdymo paslaugų kokybės užtikrinimas ir gerinimas	
11 Seniūnijų veiklos užtikrinimas	
Strateginio tikslo pavadinimas:	Kodas
Vykdyti rajono infrastruktūros ir urbanistikos plėtrą	1.2
Strateginio tikslo aprašymas:	
Įgyvendinant šį strateginį tikslą vykdoma programa (-os)	
05 Aplinkosauga	
06 Viešosios infrastruktūros objektų priežiūra ir modernizavimas	
07 Gyvenamosios aplinkos ir viešųjų erdvių priežiūra ir plėtra	
Strateginio tikslo pavadinimas:	Kodas
Sukurti aplink, palankią pramonei, verslui ir investicijoms, žinių ekonomikai plėtoti	2.1
Strateginio tikslo aprašymas:	
Įgyvendinant šį strateginį tikslą vykdoma programa (-os)	
08 Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimas	
Strateginio tikslo pavadinimas:	Kodas
Skatinti turizmo plėtrą	2.2
Strateginio tikslo aprašymas:	
Įgyvendinant šį strateginį tikslą vykdoma programa	
09 Kultūros paveldo puoselėjimas ir turizmo paslaugų plėtra	
Strateginio tikslo pavadinimas:	Kodas
Skatinti pažangios ir pilietiškos Joniškio rajono bendruomenės raidą	3.1
Strateginio tikslo aprašymas:	
Įgyvendinant šį strateginį tikslą vykdoma programa	
10 Pažangios bendruomenės aktyvumo skatinimas	